

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu

twitter.com/turkiskonf

www.turkis.org.tr

25 Şubat 2020

ŞUBAT 2020 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ✓ ÇALIŞANLAR İÇİN FİYAT ARTIŞLARININ NEDENİ DEĞİL SONUCU ÖNEMLİ...
- ✓ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.257 TL, YOKSULLUK SINIRI 7.353 TL
- ✓ MUTFAK ENFLASYONUNDA YILLIK ORTALAMA ARTIŞ ORANI YÜZDE 14,90
- ✓ BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 2.744 TL OLARAK HESAPLANDI.

Fiyatlardaki artış çalışanların geçim şartlarını zorlamaktadır. Özellikle yaş sebze ve meyve fiyatları -mevsim şartlarının da etkisiyle- yükselme eğilimindedir. Son günlerde dövizde görülen artış, benzine yapılan fiyat ayarlamaları enflasyon beklentisini olumsuz etkilemektedir. Küresel ekonomi politikalarına ilişkin belirsizlikler, Orta Doğu ve Kuzey Afrika kaynaklı jeopolitik gerilimler, Çin'de başlayan salgın hastalık gibi faktörlerin küresel enflasyona ilişkin riskleri artırdığı ifade edilmektedir. Türkiye'de enflasyon görünümünde son aylarda -özellikle baz etkisiyle- iyileşme görülmüştür. Ancak tek haneye gerileyen tüketici enflasyonu geçen ay yine çift haneli seviyesine gelmiştir. Politika faizlerinde devam eden indirimin yansıması olarak enflasyonda da gerileme beklentisi devam etmektedir.

Ancak ifade etmek gerekirse, çalışanlar açısından önemli olan enflasyonun nedeninden daha fazla sonucu, yani fiyat artışlarının aile bütçesine olumsuz etkisidir. TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) çalışanların geçim şartlarını otuz üç yıldan bu yana aralıksız olarak her ay düzenli olarak yaptığı "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırmasıyla ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasının 2020 Şubat ayı sonucuna göre:

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.257,38 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 7.353,38 TL,
- Bekar bir çalışanın '**yaşama maliyeti**' ise aylık 2.744,38 TL olarak hesaplandı.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

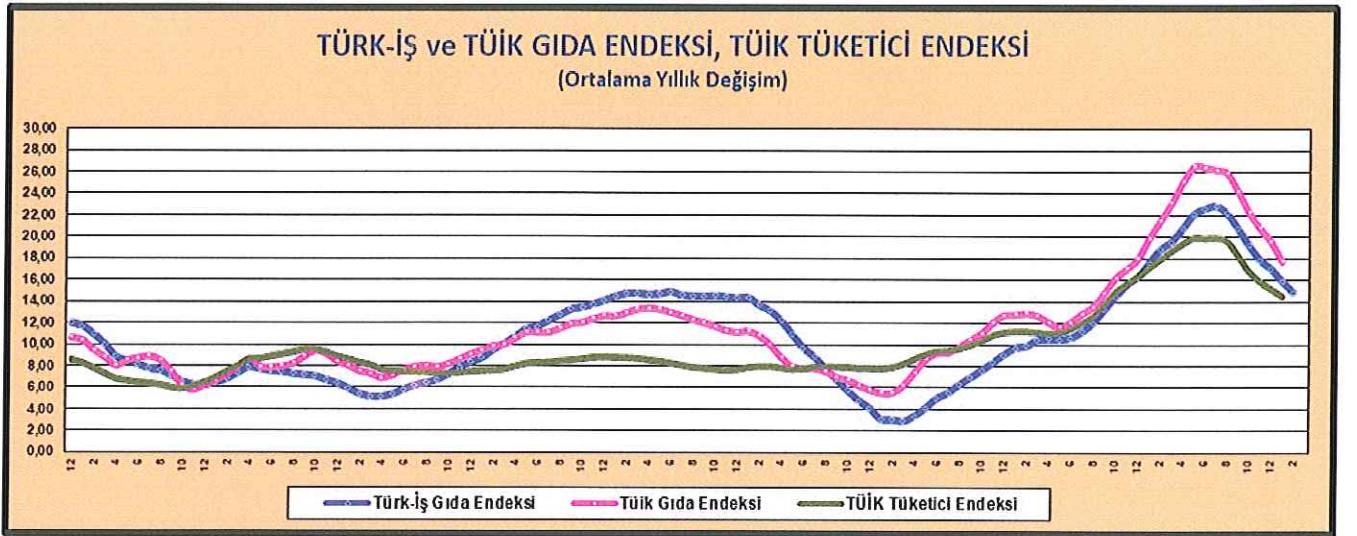
	Şubat 2019	Aralık 2019	Ocak 2020	Şubat 2020
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	557,62	596,19	609,71	620,23
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	468,88	495,64	509,09	519,55
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	600,73	643,28	659,10	668,70
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	401,61	427,59	441,55	448,91
Açlık Sınırı	2.028,84	2.162,70	2.219,45	2.257,38
Yoksulluk Sınırı	6.608,60	7.044,62	7.229,49	7.353,04

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması tutarı son bir ayda 38 TL, toplam harcaması ise 124 TL artış göstermiştir. Yılbaşından bu yana geçen iki ayda fiyat artışı gıdada 95 TL, toplamda 308 TL'dir. Hatırlanacağı üzere, 2019 yılı için net 2.020.90 TL olan asgari ücret 2020 yılının tamamı için 2.324,70 TL olarak belirlenmişti. İşçi kesiminin katılmadığı ve fakat işveren-hükümet temsilcilerinin kararıyla 2020 yılı için belirlenen net asgari ücrette yapılan 303,80 TL'lik artışın aile bütçesine katkısı erimiştir.

Aylık olarak artış gösteren fiyatlar yıl toplamında yıpratıcı seviyeye gelmektedir. Sadece mutfak masrafı için yapılması gereken harcama tutarı son bir yılda 228 TL artmıştır. Dört kişilik bir ailenin insan onuruna yaraşır seviyede geçimi sağlayacak toplam harcama tutarı ise son bir yılda 744 TL artmıştır.

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan gıda endeksi ile TÜİK tarafından hesaplanan gıda ve tüketici fiyatları endeksindeki gelişim birbiriyle uyumludur. Ortalama yıllık değişim son aylarda gerilemesine rağmen yine çift haneli sayılarla ifade edilmektedir. Gıda fiyatlarındaki artış tüketici endeksinin üzerindedir.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim 2020 Şubat ayı itibariyle şu şekilde olmuştur:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 1,71 oranında arttı.
- Yılın **ilk iki ayı itibariyle** fiyatlardaki artış yüzde 4,38 oranında oldu.
- Gıda enflasyonunda **son on iki ay itibariyle artış oranı** yüzde 11,26 oldu.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise yüzde 14,90 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Şubat 2017	Şubat 2018	Şubat 2019	Şubat 2020
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,57	1,31	1,00	1,71
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,90	1,77	4,52	4,38
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	6,75	8,93	23,97	11,26
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	3,05	9,88	18,66	14,90

2020 Şubat ayı itibariyle TÜRK-İŞ hesaplamasına temel alınan gıda ürünlerinin fiyatlarında gözlenen değişim şu şekilde olmuştur:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; marketlerde fiyat değişikliğinin en fazla değişim gösterdiği ürünler arasında süt yer alırken, ortalama fiyatı bu ay değişmedi. Yoğurt fiyatında önemli bir değişiklik görülmedi. Ancak çoğu markette ürün çeşitliliğinin azaldığı gözlemlendi. Benzeri durum peynirde de geçerli. Ancak 800 veya 900 gram satışlarla peynir fiyatında algı yaratılmaya çalışıldığı dikkat çekmektedir. Bu arada koyun peyniri kilogram fiyatının 66 TL olduğu da not edilmelidir.
- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; dana kıyma fiyatı aynı kalırken dana kuşbaşı etin fiyatı yine arttı. Tavuk kilogram fiyatı da artış gösterdi. Balık fiyatı aynı kaldı ama en fazla tüketilen hamsi, istavrit kilogram fiyatı bile 30 TL'nin altına gerilemedi. Hesaplama -yine- fiyatı nispeten ucuz ve yaygın satılan balıklar esas alındı. Sakatat ürünlerinin fiyatı değişmedi. Yumurtanın fiyatı da aynı kaldı. Bakliyat ürünlerinin (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatı değişmedi. Ancak marketlerde en fazla fiyat farklılığının bakliyat grubunda olduğu görülmektedir.
- Meyve-sebze ortalama fiyatı bu ay ortalamada yüzde 7,51 oranında arttı. Ailenin gıda harcaması içinde ağırlıklı yeri olan yaş sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay 5,87 TL (geçen ay 5,46 TL) olarak hesaplandı. Sebze ortalama kilogram fiyatı geçen ay 5,75 TL iken bu ay 6,19 TL'ye yükseldi. Meyve ortalama kilogram fiyatı ise yüzde 6,65 oranında artarak 5,13 TL (geçtiğimiz ay 4,81 TL) oldu. Hesaplama bu ay yine 18 sebze ve 8 meyve olmak üzere toplamda 26 ürün dikkate alındı. Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alındı. Araştırmada ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edildi.
- Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmek fiyatı -yılbaşındaki zam girişimi ve yüzde 20 fiyat artışının geçen ay geri alınması sonrası- değişmedi. Bu gruptaki diğer ürünlerin fiyatı da genelde aynı kaldı.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı, margarin, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fiyatı bu ay yine değişmedi. Siyah ve yeşil zeytin ortalama fiyatında -yeşil zeytin fiyatından kaynaklanan- biraz artış görüldü. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinin fiyatı genelde değişmedi. Çay ve ihlamur fiyatı ile baharat (kimyon, nane, karabiber vb.) fiyatları da aynı kaldı. Şeker, tuz, bal, reçel, pekmez fiyatı aynı kalırken salça fiyatı arttı.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır. "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplama temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak **doğrudan** tespit edilmektedir. TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta ve fakat, gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenmektedir. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan **"öncü gösterge"** niteliğini de taşımaktadır.